

Motion till riksdagen 2005/06:K201

av **Johan Pehrson (fp)**

En säker riksdag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att säkerhetsskyddet i riksdagen skall innefatta skydd mot terrorism.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att ändra vissa formuleringar i lagstiftningen gällande de organisatoriska förhållandena.
3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att säkerhetskontroller på riksdagen skall omfatta alla, även ledamöter och partianställda.
4. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att riksdagsstyrelsen bör uttala att alla som vistas i riksdagen skall omfattas av obligatoriet att bära riksdagslegitimation.
5. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att utvidga säkerhetskontrollerna av dem som anställs och arbetar i riksdagen och deras tillträde till riksdagens lokaler.

Motivering

”Personer som står i offentlighetens ljus löper alltid större risk än andra och borde därför skyddas i högre utsträckning.”

Hans Regner, Personskyddsutredningen.

Riksdagen, den svenska demokratins kärna, är i en utsatt situation just på grund av sin ställning som främsta arena för svensk demokrati. Riksdagen kan bli ett utsatt mål från grupperingar vars syfte är att störa den demokratiska processen eller kasta demokratin över ända. Politiska partier kan generellt utsättas för hot, störningar eller våld. Vanligast är dock att enskilda politiska företrädare hotas eller utsätt för våld. Den parlamentariska kommittén om hot och våld mot förtroendevalda visar tydligt att risken för trakasserier, hot eller våld är en sorglig del av politikernas vardag. Att politiska företrädare kan utsättas för våldsdåd från personer till synes utan uttalat syfte gör säkerheten än

Fel! Okänt namn på

mer svår att garantera. Redan att många människor uppger att de känner sig tveksamma till politiskt arbete på grund av risker för hot och våld borde tas på större allvar.

Det är säkerhetspolisen som ansvarar för personskyddet av den centrala statsledningen. Dit räknas förutom statsrådet även riksdagens ledamöter. Det är orimligt att räkna med att dagens eller framtidens livvaksresurser inom Säpo ska kunna räcka till att skydda samtliga riksdagsledamöter.

Med denna bakgrund är det särskilt allvarligt att riksdagens säkerhetsskydd inte är tillräckligt utvecklat för att möta de hotbilder som faktiskt existerar. Skillnaden mellan hur Regeringskansliet tillgodosett säkerheten jämfört med riksdagen är stor till Regeringskansliets fördel.

Arbetet i riksdagen kännetecknas i dag av stor öppenhet gentemot allmänhet och medier. Öppenheten bör också fortsättningsvis väga tungt när säkerhetsskyddet kring riksdagen diskuteras och utformas. Men samtidigt måste intresset av öppenhet också vägas mot behovet av säkerhet. Den demokratiska beslutsprocessen får på intet sätt hindras av hot eller angrepp mot riksdagen. För att bättre kunna värna demokratin, riksdagens arbete och det öppna samhället måste dagens regelverk förändras och bättre möta reella hotbilder. Vid utformningen av framtidens säkerhetsskydd i riksdagen och riksdagsförvaltningen ska intresset av öppenhet gentemot allmänheten och massmedierna i varje övervägande särskilt beaktas.

Säkerhetsskyddet i riksdagen

Den huvudsakliga regleringen av säkerhetsskyddet i riksdagen finns i lagen (1983:953) om säkerhetsskydd i riksdagen som omfattar sekretessskydd, tillträdesskydd och infiltrationsskydd. Riksdagsstyrelsen har nyligen gjort en översyn av lagen som tyvärr visar på att den nuvarande regleringen av säkerhetsskyddet i riksdagen och dess myndigheter har flera brister.

Säkerhetsskyddet ska innefatta terroristhot

Den nuvarande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen saknar en klar bestämmelse som anger att säkerhetsskyddet även ska innefatta förebyggandet av terrorism. Detta måste förändras. Det uttalade hotet mot Sverige har inte ökat – bedömningen är fortfarande att hotbilden gällande internationell terrorism riktad mot vårt land är låg. Men det finns inget land som är immunt mot det blinda våldets logik. Hoten förändras också i allt snabbare takt och är mindre förutsägbara än tidigare. Vetskapen om att det förekommer terroristceller i Sverige minskar självklart inte hotet, likaså är sammansmältningen av terrorism och organiserad brottslighet alltmer oroväckande. Politiska ställningstaganden och vårt lands deltagande i internationella operationer kan också leda till att hoten snabbt förändras. Det kan således inte uteslutas att Sverige kan drabbas. Vårt säkerhetstänkande när det gäller riksdagen måste

Fel! Okänt namn på

ha sin utgångspunkt i detta. Reglerna om vad säkerhetsskyddet i riksdagen omfattar bör således kompletteras med bestämmelser om skydd mot terrorism och därmed utformas för att ge bästa möjliga förutsättningar att förhindra terrordåd.

Förändra organisatoriska förhållanden i lagstiftningen

Lagen om säkerhetsskydd i riksdagen innehåller en mängd bestämmelser som reglerar organisatoriska förhållanden som inte borde regleras i lag. Det ska till exempel finnas en säkerhetsskyddschef och en enhetschef. Det medför att det kan krävas lagändringar för att genomföra förändringar också på detaljnivå rörande säkerhetsskyddet i riksdagen. En flexiblere reglering där säkerhetsskyddet snabbt kan anpassas efter rådande behov bör införas.

Säkerhetskontroll i riksdagen

Säkerhetskontrollerna ska kunna omfatta alla

Säkerhetskontroller på riksdagen genomförs för att förebygga att det i riksdagens lokaler begås brott som innebär allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller omfattande förstörelse av egendom. Kontrollen går ut på att söka efter vapen och andra föremål ägnade att komma till användning vid ett sådant brott. För det ändamålet får kroppsvisitation äga rum. Vidare får väskor och andra föremål som medförs undersökas. Den som inte vill underkasta sig säkerhetskontroll får vägras tillträde till riksdagens lokaler. Beslut om säkerhetskontroll fattas av talmannen. Lagen om säkerhetskontroll i riksdagens lokaler föreskriver att kontrollen omfattar besökare samt att talmannen kan medge undantag, om det finns särskilda skäl för det. Den nuvarande regleringen utesluter alltså att bl.a. ledamöter samt personal vid riksdagen och partikanslierna samt massmedieföreträdare omfattas av beslut om säkerhetskontroll. Detta bör ändras – en utvidgning av möjligheterna att besluta om säkerhetskontroll så att kontrollerna omfattar inte bara besökare utan även anställda vid partikanslierna. Säkerhetskontroll av riksdagsledamöter borde också vara möjligt vid synnerliga skäl. Det skulle innebära att säkerhetsnivån kan höjas. Särskilt med tanke på att det i riksdagen vid vissa tillfällen samlas näst intill samtliga företrädare för centrala statsledningen kan säkerhetsbehovet vara särskilt starkt om det samtidigt föreligger allvarliga hotbilder.

Visa vem du är

Riksdagen besöks dagligen av ett mycket stort antal kända och okända personer som kommer enskilt eller i grupp. Sett över ett år handlar det om långt mer än 100 000 personer. Risken för att ”fel” person kan ta sig in i riksdagens

Fel! Okänt namn på

lokaler är ganska stor, detta utan att någon egentligen gjort något fel. Ett enkelt sätt att identifiera vilka som har rätt att vistas i lokalerna är att tjänstemän och besökare bär en synlig behörighetsbricka (s.k. badge). Ledamöter är undantagna detta krav men har dock möjlighet att på eget initiativ bära bricka. Ledamöter bör underlätta för säkerhetspersonalen att identifiera obehöriga genom att bära sin identitetsbricka väl synlig. En sådan ganska enkel åtgärd kan i stor utsträckning bidra till att vi kan fortsätta att bibehålla en öppen verksamhet med hög säkerhet. Riksdagsstyrelsen bör uttala att även ledamöter ska omfattas av obligatoriet att bära behörighetsbricka och på så sätt ta ansvar för en förbättrad säkerhet i riksdagen.

Rimligare kontroll av anställd personal

Det är ytterst liten kontroll som görs av personer som arbetar i riksdagen utöver sedvanliga anställningsrutiner i staten. För partikanslierna råder inga gemensamma rutiner. Riksdagen är en i huvudsak öppen arbetsplats där många kan få tillgång till viktig information samt komma nära den centrala statsledningen. Den yttre kontrollen vid riksdagens entréer ger en stark känsla av trygghet gentemot spontana hot. Den som dock verkligen vill ta sig in i riksdagen har inga större problem. En ökad grundläggande kontroll av alla som anställs vid riksdagen är därför inte orimlig.

Det är inte självklart att en anställning på t.ex. ett partikansli i riksdagen i praktiken ska ge tillträde till hela riksdagen. Med dagens nyckelkortssystem kan tillgängligheten till utrymmen där ingen spontant har anledning att vistas begränsas utan problem. För det fall att behov av ett tillträde till ett visst utrymme uppstår kan detta enkelt lösas genom ett ansöknings- eller anmälningsförfarande.

De politiska partierna bör vidare uppmuntras och stödjas i ett strukturerat säkerhetsarbete. Det kan handla om hur man hanterar allt från hot i telefon, tar emot besökare eller hur man agerar vid en krissituation. På sikt bör även gemensamma övningar kunna ske för att trist nog förbereda sig för det värsta.

Stockholm den 13 september 2005

Johan Pehrson (fp)